TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

LAUSUNTO
THL/557/4.00.02/2017

Susanna Raulio

3.4.2017

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

HE 21/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallitus esittää lakiluonnoksessa muutettavaksi maatalouden markkinajärjestelystä annetun lain koulumaitotukea koskevia säädöksiä vastaamaa uudistettua Euroopan unionin lainsäädäntöä. Samalla lakiin lisätään oppilaille jaettavaksi tarkoitetuille hedelmille ja kasviksille myönnettävän tuen käyttöä ja täytäntöönpanoa koskevat säädökset. Tuen tavoitteena on edistää terveellisiä ruokailutottumuksia tukemalla kyseisten tuotteiden kulutusta kouluissa ja päiväkodeissa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi tärkeänä pitämässään koulujakelun laajentamisessa koskemaan kasviksia, hedelmiä ja marjoja. Lausuntonaan THL toteaa seuraavaa:

THL kannattaa tuen käyttöönottoa ja yhtyy esitettyihin perusteluihin. THL on myös tyytyväinen siihen, että lakiehdotuksen 33§:n mukaan tuotteiden on vastattava ravitsemussuosituksia. Ravitsemussuositusten huomioimisesta ja tukikelpoisista tuotteista annetaan lakiehdotuksen mukaan tarkempia säädöksiä valiokuntaneuvoston asetuksella.

Lakiesityksen mukaan tukikelpoisten tuotteiden valinnassa voidaan huomioida myös muun muassa tuotteiden luonnonmukainen tuotantotapa, kausiluontoisuus ja saatavuus, tuen määrä, lyhyet toimitusketjut ja ympäristöhyödyt. Luomutuotteille esitetään maa- ja metsätalousministeriön valmistelemassa asetusehdotuksessa tavanomaista korkeampaa tukitasoa. THL haluaa nostaa esille, että luomutuotteiden suosimiselle ei ole terveysnäkökulmasta perusteluja. Luomutuotteiden ravintosisältöä on useissa tutkimuksissa verrattu tavanomaisesti tuotettuun ruokaan, eikä tuotteiden välillä ole pystytty havaitsemaan merkittäviä eroja.

Tuen pienuuden vuoksi tuen konkreettinen vaikutus kasvisten, hedelmien ja marjojen kokonaiskulutukseen on vaatimaton, jonka vuoksi kulutuksen sijasta tulisi korostaa erityisesti liitännäistoimien kasvatuksellista vaikutusta. Edelliseen viitaten THL pitää tärkeänä, että liitännäistoimien keinoin edistettäisiin paikallisten vihannesten, hedelmien ja marjojen tunnettuuden ja käytön lisäämistä.

THL kannattaa tuen kohdentamista valituille ikäryhmille ja tuen käytön keskittämistä satokauden mukaan. THL kuitenkin huomauttaa, että tutkimusten mukaan uusiin makuihin tottuminen on sitä helpompaa, mitä nuorempana niihin tutustuu. Lapsen on tärkeää opetella mahdollisimman pienestä pitäen syömään terveellisesti ja monipuolisesti, sillä makutottumuksia on vaikeaa muuttaa myöhemmällä iällä. Edelliseen vedoten THL ehdottaa, että tuki suunnattaisiin jo esiopetuksessa oleville lapsille ja viimeistään alakoulujen ensimmäisten luokkien oppilaille. Näin edistettäisiin parhaiten myös terveyden tasa-arvoa, kun myös niille lapsille, joilla ei kotona ole mahdollisuutta tutustua monipuolisesta kasviksiin ja hedelmiin, tarjottaisiin tähän mahdollisuus oppilaitoksessa.

Pääjohtaja — Juhani Eskola

Osaston johtaja — Terhi Kilpi